

EU-medlemskap: en dödsstöt eller räddande hand för V4?

-En analys av hur EU-medlemskap har påverkat V4:s funktion

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract	3
1.Inledning	3
1.1. Introduktion	3
1.2 Historisk bakgrund	5
1.3. Syfte och frågeställning	5
1.4. Tidigare forskning	7
2.Teori	8
2.1. Rational choice institutionalism	8
2.2. Historisk institutionalism	8
2.3. Sociologisk institutionalism	10
3.Metod och material	11
3.1. Metod och tillvägagångssätt	11
3.2. Teoretiska definitioner	13
3.3. Operationaliseringar	14
3.4. Material	15
4.Empiri/Resultat	16
4.1. Funktion före inträde	16
4.1.1. Intern syn på funktion: deklARATIONER	16
4.1.2. Extern syn på funktion: empirisk forskning	18
4.2. Funktion efter inträde	20
4.2.1. Intern syn på funktion: deklARATIONER	20
4.2.2. Extern syn på funktion: samarbete inom ramen för EU	22
4.3. Innehållsanalys	24
4.4. Resultat	27
5.Analys/Diskussion	29
5.1. Analys	29
5.1.1. Historisk institutionalism	29
5.1.2. Sociologisk institutionalism	32
5.2. Diskussion	34
5.3. Slutsatser	35
Källförteckning	36

Abstract

Syftet med denna uppsats var att analysera och förklara hur V4:s funktion påverkades av EU-inträde. För att undersöka detta genomfördes en kvalitativ enfallsstudie med en kompletterande kvantitativ innehållsanalys. Studien granskade både dokument skrivna av V4 själva, såsom deklARATIONER och rapporter, såväl som andra forskningsartiklar. Resultaten utvärderades sedan utifrån två teorier om “new institutionalism”: historisk institutionalism och sociologisk institutionalism. Vi fann att V4 har gått från att vara ett “pre-accession instrument” innan inträde i EU till att sedan ha en passiv fas med otydlig funktion och därefter till ett ramverk för transnationella utmaningar inom ramen för EU. Historisk institutionalism är lämpligare för att förklara den förstnämnda funktionen, medan teorierna förklarar den sistnämnda funktionen olika väl beroende på vilka transnationella utmaningar man syftar på.

Keywords: Visegrad Group, V4, EU-accession, function, New Institutionalism.

Antal ord: 10030

1. Inledning

1.1. Introduktion

Det är den 24 Augusti 1989 och i det polska parlamentets underkammare “sejm” är spänningen olidlig. Fem dagar har gått sedan den antikommunistiska och katolska journalisten Tadeusz Mazowiecki nominerades till premiärminister och ännu har varken Sovjetunionen eller den kommunistiska regimen lagt in protest. Parlamentet skrider till beslut och många ledamöter är i detta ögonblick kanske ovetande om röstningens historiska signifikans. Rösterna räknas upp och det råder ingen tvivel om resultatet: 378 “för”, 4 “emot” och 41 avstår från sin röst. En personlig triumf för Mazowiecki som blir den första icke-kommunistiska premiärministern i Polen på 40 år. Gorbatsjovs slagord “perestrojka” och “glasnost” och de därmed förknippade reformerna har inte lyckats stoppa det kommunistiska systemets stagnation och omröstningen i kammaren kommer gå in i historieböckerna som början av slutet för Sovjetunionen. Det första östeuropeiska landet har nu påbörjat sin demokratiseringsprocess, vilket leder till en dominoeffekt som kommer att dra sig genom

hela östblocket. CMEA och Warszawapakten blir upplösta 1991 och de sista sovjetisk-ryska trupperna lämnar 1994, vilket markerar slutet av det kalla kriget.

I samband med Sovjetunionens fall hade ett flertal stater uppkommit som såg ett behov av att samarbeta för att uppnå sina demokratiska och ekonomiska ambitioner. Ungern, Polen och Tjeckoslovakien formade Visegradgruppen (V4) 1991, som efter Tjeckoslovariens uppdelning kom att bestå av fyra stater: Ungern, Polen, Tjeckien och Slovakien. Namnet är en anspelning på staden Visegrad som år 1335 blev skådeplats för ett kungamöte mellan staternas historiska föregångare (Visegrad Group, 2021). Samarbetet upprättades dels för att eliminera lämningarna av det kommunistiska blocket och för att frångå historiska fientligheter i Centraleuropa, men också för att det fanns en tro på att kollektiva ansträngningar skulle underlätta för framtida europeisk integration (ibid). Visegradgruppen är en mellanstatlig organisation mellan dessa fyra centraleuropeiska stater. Samarbetet består av formaliserade möten som sker med jämna mellanrum på flera olika nivåer: från regeringschefer till gemensamma sammansättningar av statstjänstemän (Visegrad Group, 2021).

Som sagt var europeisk integration ett centralt mål för V4, och samtliga länder som utgör samarbetet, dvs. Tjeckien, Slovakien, Ungern och Polen, kom år 2004 att bli en del av EU:s största utvidgning (European Union, 2021). “This is a truly historic and happy day... Even in the darkest days of Stalinism, they never lost hope. Since the fall of the Berlin Wall, they have carried out a quiet revolution based on the democratic values that are our common heritage today.” (European Commission, 2004). Detta var orden av Romano Prodi, den dåvarande presidenten för den europeiska kommissionen, som uttalades på presskonferensen under “accession day”, dagen då Ungern, Polen, Tjeckien, Slovakien och sex andra länder officiellt inträdde i den Europeiska Unionen.

Tidsperioden 2004-2022 i Europa kännetecknades av ett flertal kriser, såsom eurokrisen, migrationskrisen eller coronapandemin. Ännu idag, 18 år efter inträdet, lever det subregionala samarbetet. Varför finns de kvar om deras ursprungliga funktion var att underlätta EU-inträde? På vilket sätt har samarbetets funktion förändrats? Denna uppsats kommer att behandla just detta.

1.2 Historisk bakgrund

Dwan (2000) menar att en möjlig anledning till V4:s skapande går att hitta i det maktvakuum som uppstod på många håll efter Sovjetunionens kollaps. Detta kan ha uppmuntrat stater till att skapa och finna nya sammanhang i en tid av oro, osäkerhet och förändring. År 1989 skedde revolutioner i Polen, Ungern och det dåvarande Tjeckoslovakien vilket påskyndade Sovjetunionens fall. I Polen och Ungern var dessa av mer fredlig karaktär och utgjordes av förhandlingar mellan oppositionsgrupper och reformbenägna (till varierande grad) regimer, medans det i Tjeckoslovakien framför allt var protester och demonstrationer som störtade de gamla kommunistregimerna. Den gränsöverskridande aktivismen i Polen, Ungern, dåvarande Tjeckoslovakien och DDR tog sin form av texter som cirkulerade mellan aktivistgrupper, medans möten var mer sällsynta. Demokrativågen startade i Polen och spred sig sedan vidare till Ungern, Tyskland, Tjeckoslovakien och till sist de Baltiska staterna (Young, 2010). Visegradgruppen, som består utav Ungern, Polen, Tjeckien och Slovakien grundades den 15:e Februari 1991 i Visegrad. De fyra utslagsgivande faktorerna som motiverade skapandet av V4 (2021) var enligt de själva:

- “1. The desire to eliminate the remnants of the communist bloc in Central Europe;
2. The desire to overcome historic animosities between Central European countries;
3. The belief that through joint efforts it will be easier to achieve the set goals, i.e. to successfully accomplish social transformation and join in the European integration process; and
4. The proximity of ideas of the then ruling political elites”

Sovjetunionens fall möjliggjorde alltså ett sammanförande mellan Väst- och Östeuropa. Från EU:s håll fastställdes tre krav för att de östeuropeiska staterna skulle kunna bli medlemmar i unionen: (1) att ha stabila politiska institutioner; (2) att ha en fungerande marknadsekonomi och (3) att kunna anta hela EU:s regelverk (Tallberg, 2021). Polen, Ungern, Tjeckien och Slovakien ansågs vara de länder som hade kommit längst i uppfyllandet av dessa krav och medlemskapsförhandlingar påbörjades därför under 1998, och sex år senare var EU-inträdet ett faktum (ibid).

1.3. Syfte och frågeställning

Forskningsproblemet behandlar hur funktionen hos subregionala samarbeten förändras efter inträde i EU, och mer specifikt hur V4:s funktion har påverkats efter deras inträde i unionen. För att undersöka förändringen efter EU-inträde är det nödvändigt att kolla på hur samarbetet

såg ut innan inträdet. Som nämnt i inledningen var EU-inträde den ursprungliga funktionen för samarbetet. Problemet handlar primärt om vad som händer med ett subregionalt samarbete när det ursprungliga syftet har uppnåtts. Problemet tangerar frågan om hur en förvaltningsnivå påverkas av att ytterligen en förvaltningsnivå, i detta fall på en högre institutionell nivå, tillkommer. Särskilt intressant blir det när den nya förvaltningsnivån är EU, som varken är en vanlig internationell organisation eller en stat, utan är av ett helt eget slag (Tallberg, 2021).

Problemet är inomvetenskapligt relevant eftersom att det finns en lucka inom ramen för tidigare forskning på området (Esaiasson et al, 2017). Denna lucka är att det nästan enbart finns kvalitativ forskning på området, och alltså ingen kombination av kvantitativ och kvalitativ forskning. Problemet har heller inte analyserats utifrån institutionella teorier såsom historisk institutionalism och sociologisk institutionalism. Framförallt har ingen övergripande analys av problemet gjorts på snart tio år, vilket också ger anledning för en ny studie. Dangerfield (2008) (se 1.4.) undersöker visserligen V4:s funktion innan och efter EU-inträdet, men studien publicerades endast fyra år efter inträdet, och den inomvetenskapliga relevansen för vår uppsats stärks av att vi bygger vidare på den studien.

Vår problemformulering har vi alltså brutit ner till en specifik forskningsfråga, en frågeställning som lyder: “Hur har V4:s funktion påverkats av EU-inträde och hur kan detta förklaras?”.

1.4. Tidigare forskning

Relevant för vår uppsats är tidigare forskning som huruvida V4:s funktion har förändrats i samband med inträdet. Det finns en uppsjö forskning om V4, exempelvis om graden av integration, men i denna del behandlas endast den forskning som direkt uttrycker sig om hur V4:s funktion har förändrats över tid.

Dangerfield (2008) visar att EU-medlemskapet var ett av de största målen för V4 vid skapandet, och att samarbetet faller tydligt in under det som av han benämner “pre-accession instrument”. Kategorin “pre-accession instrument” tillskrivs subregionala samarbeten vars stater strävar efter att ingå i ett större och mer etablerat regionalt projekt; det subregionala samarbetet existerar primärt för att underlätta denna process (ibid). Denna kategorisering går

i linje med vad Cottey (2009) förstår som subregionala samarbetens integrerande funktion. Trots att det var samarbetets ursprungliga syfte så upphörde inte samarbetet efter inträdet, istället så förändrades dess funktion: gruppen hade nu inte längre ett tydligt och övergripande mål vilket ledde till att de istället började samarbeta inom andra politikområden (Dangerfield, 2008). Detta står i kontrast till de flesta frihandelsavtal som inte längre fyller någon funktion och upphör att existera när länderna blir del av EU:s tullunion. Dangerfield (ibid) menar att V4 inte lyckades visa på tydlig “post-accession cooperation” genom att vara eniga och konsekventa inom EU, samtidigt som han förutsäger att de kan komma att vara en relevant aktör inom EU på längre sikt.

Det är relevant för denna uppsats att fråga sig varför subregionala samarbeten som skapades i syfte att integrera de ingående staterna i EU finns kvar. Uppsatsen antar att de finns kvar för att de har lyckats ändra sin funktion, men det är betydelsefullt att redogöra för ett annat förslag. Cottey (2009) uppger en alternativ förklaring: när institutioner har etablerats har de en tendens att vidmakthålla sig själva, att utvecklas genom förutbestämda institutionella banor och att skapa egenintresse för de involverade aktörerna att upprätthålla institutionen. Detta, menar Cottey (ibid), gör det rimligt att fråga sig om subregionala samarbeten i Europa utgörs av mer än “institutionell tröghet” och om de har någon egentlig funktion i praktiken.

Sammanfattningsvis visar den tidigare forskningen att det finns potential för V4 att samarbeta inom EU, men att de, när Dangerfield (2008) publicerades, inte hade lyckats visa på ett nära samarbete.

2. Teori

Inom modern institutionell teori (“new institutionalism”) återfinns tre typer av institutionalism: “rational choice”-institutionalism, historisk institutionalism och socialkonstruktivistisk institutionalism (Börzel et. al, 2019). Vi kommer i diskussionsdelen att analysera vårt resultat utifrån historisk institutionalism (HI) och sociologisk institutionalism (SI), eftersom båda teorierna intresserar sig för hur institutioner utvecklats. Även “rational-choice”-institutionalism kommer presenteras kort eftersom denna ligger till grund för HI:s syn om varför institutioner skapas.

2.1. Rational choice institutionalism

Det som Burchill (2013) benämner som neoliberal institutionalism motsvarar det som av Börzel et. al. (2019) kallas för "rational choice"-institutionalism (hädanefter refererat till som "Rationell institutionalism"), eftersom denna grundar sig i "rational choice theory", vilken säger att aktörer tar det beslut från en meny som är mest gynnsamt ur ett kostnads-nyttoanalys-perspektiv (Burchill, 2013). Rationell institutionalism undersöker hur stater i det internationella systemet utformar politiska institutioner på ett nyttomaximerande sätt. Institutioner är ett sätt för olika aktörer att samordna sina intressen och preferenser. Teorin har ett funktionalistiskt grundantagande, vilket innebär att den antar att institutioner utformas för att så effektivt som möjligt fylla specifika funktioner (Börzel et. al., 2019).

2.2. Historisk institutionalism

HI delar synen på institutionella samarbetens uppkomst med rationell institutionalism. Med det sagt så hävdar HI att dessa institutionella samarbeten inte utformas på ett effektivt sätt vid skapandet, utan att det måste ske ständig utveckling av institutionen för att den ska både bli och förbli effektiv i sitt syfte. Samtidigt så fokuserar HI specifikt på effekterna av dessa institutioner över tid och hur tidiga institutionella val kan påverka deras fortsatta utveckling. I motsats till rationell institutionalism hävdar historisk institutionalism att de val som görs vid institutionens skapande kan begränsa det framtida handlingsutrymmet för institutionen, vilket gör den ineffektiv. Enligt Pierson (2000, se Börzel et al, 2019) kan "positive feedback" uppkomma, som innebär att det finns fördelar med att inte lämna existerande institutioner och endast förändra dessa gradvist. "Positive feedback" kommer i längden leda till att beslutsfattandet inom institutionen karaktäriseras av "inertia" (tröghet) och "lock-ins" (låsning). Historiska beslut kommer leda institutionen ner för en specifik väg, från vilken denna sedan inte kan avvika. Då säger HI att institutionen har blivit "path-dependant", alltså en fångelse av sina tidigare beslut (Börzel et. al. 2019).

Till början verkar HI enbart kunna förklara institutioners fortlevnad trots att andra delar av det politiska systemet förändras och utövar s.k. "exogen press" på institutionen, men så är inte fallet. Exogen press innebär att existensen av utomstående institutioner med mer modernt institutionellt ramverk sätter press på institutionen i fråga att moderniseras. HI hävdar att en kritisk massa av denna exogena press kan leda till s.k. "kritiska tillfällen" där det finns en

möjlighet att byta väg och påtaglig institutionell förändring kan ta plats. Enligt Capoccia och Kelemen (2007, se Börzel et. al. 2019) tillämpar HI ofta en tvåsidig modell av institutionell utveckling och menar att institutionell utveckling omväxlande karaktäriseras av långa perioder med institutionell stabilitet och korta perioder av institutionell förändring.

Mahoney & Thelen (2010, se Börzel et. al. 2019) menar att klassisk HI misstagit sig när den hävdar att förändring alltid är exogen driven och plötslig. De menar istället att förändring kan ske gradvist och över tid, inte nödvändigtvis vid kritiska tillfällen. De identifierar även fyra mönster av gradvis förändring: (1) *förflyttning*, vilket innebär att befintliga regler tas bort och nya introduceras; (2) *skiktning*, som innebär att nya regler introduceras i tillägg till redan befintliga; (3) *förskjutning*, den ändrade påverkan av befintliga regler som konsekvens av förändringar i miljön; (4) *omvandling*, det förändrade genomdrivandet av befintliga regler som konsekvens av deras strategiska omplacering (ibid).

HI har använts för att beskriva krisen i Eurozonen efter den globala finanskrisen 2007-2008. HI menar att: (1) Ursprungliga Maastrichtfördraget från 1991 är suboptimalt utformat av regeringar med korta tidshorisonter. Därav upplever fördraget “negative feedbacks” och är instabilt när det kommer till hanteringen av exogena chocker; (2) Finanskrisen var en exogen chock och möjligtvis också ett kritiskt tillfälle som krävde en kollektiv respons från EMU-länderna; (3) Responsen från EU:s sida var en serie av kortsiktiga och “path-dependant” beslut, vilka var en konsekvens av det låsta institutionella ramverk som hade uppstått under flera år. De nya reglerna lades ovanpå den monetära unionen, men den nödvändiga och fundamentala förändring av dess kärna uteblev; (4) Detta är ett typexempel på ett historiskt ineffektivt utfall, vilket uppstod som konsekvens av att det vid denna tidigare tidpunkt var det bästa möjliga överenskommelsen.

Vissa supranationella institutioner och policys kan bli låsta inte enbart som resultat av förändringsresistenta institutionella regler, utan också genom inkrementell ökning i politiskt stöd för den existerande institutionen nerifrån. Detta är en konsekvens av att många av samhällets aktörer anpassar sig till och utvecklar ett intresse för fortsättningen av specifika EU-policys (Börzel et. al, 2019).

2.3. Sociologisk institutionalism

SI är en institutionell teori som grundar sig i konstruktivism snarare än rationalism. Konstruktivism utgår från att mänskliga aktörer inte existerar oberoende av deras sociala omgivning och den kollektiva samlingen av innebörder inom detta system. Samtidigt så påverkar även aktörerna den sociala omgivningen, båda är alltså ömsesidigt beroende av varandra. Som namnet antyder intresserar sig konstruktivism för hur vi konstruerar begrepp och normer, samt hur vi använder dessa (Börzel et al, 2019). SI utvecklades som ett alternativ till de rationalistiska institutionella teorierna och betonade alltså det sociala samspelet, beteendet och det kulturella arvet (Porumbescu, 2018). Teorin undersöker alltså möjligheten för dessa faktorer att påverka aktörers preferenser, intressen och identiteter och intresserar sig för hur en viss attityd eller beteende anses vara mer eller mindre legitim än en annan (ibid). SI menar att organisationer representerar grupper och deras gemensamma policyidéer, värden, normer och kollektiva identiteter (Schimmelfennig, 2012).

Rationalistiska institutionella teorier fokuserar på det rationella handlandet hos aktörer, till skillnad från sociologiska sådana vilka fokuserar på hur aktörers beteende påverkas av det sociala och kulturella klimatet. SI menar alltså också att aktörer agerar rationellt i syfte att utöka sin makt, men menar att strukturerna under vilka dessa preferenser och intressen formas är betydelsefullt (Saurugger, 2014).

Vid analysen av institutionella förhandlingar tillåter den konstruktivistiska ansatsen att intressen kan variera under processen, exempelvis vid tillkomsten av ny information eller förändringar i aktörernas normativa antaganden (Börzel et al, 2019). EU-medlemskap leder till en sådan förändring genom att begränsa handlingsutrymmet för stater, men också genom att påverka sättet de definierar sina intressen och identiteter; stater förstår sig själva inte enbart som 'europeiska stater' i samband med medlemskapet, utan även som 'EU-stater' (ibid).

Konstruktivister hävdar att institutioner som t.ex. EU, NATO eller FN inte skapas från grunden, utan att de återspeglar föregående institutioners utformning och struktur. Enligt SI kan vi alltså inte förklara institutioners uppkomst och fortlevnad utan att ta hänsyn till de indirekta "feedback"-effekterna som föregående institutioner har haft på staters identiteter

och intressen. Dessa tankegångar skiljer SI från de rationalistiska grundantagandena. I den konstruktivistiska världsbilden är aktörer (i form av staters regeringar) inte helt rationella och matematiskt kalkylerande, utan dessa kan vara osäkra över framtiden och sina egna intressen. Till skillnad från HI så analyserar SI inte “path dependency” eller “sunk costs”, utan belyser den roll institutionella effekter kan ha på social identitet och aktörers intressen, samt hur dessa påverkar institutionen.

Ett viktigt koncept inom den sociologiska institutionalismen är enligt Peters (2005, se Börzel et. al. 2019) “isomorfism”. Isomorfism innebär att någonting har samma form, i detta fallet institutioner. Att institutioner efterliknar varandra kan bero på tre mekanismer: (1) Tvång från andra organisationer som institutionen är helt eller till viss del beroende av; (2) Mimesis, vilket sker när agenter/expert/arbetstagare flyttar från en organisation till en annan; (3) Normativ press, vilket innebär att vissa normer institutionaliseras (Saurugger, 2014).

3. Metod och material

3.1. Metod och tillvägagångssätt

Syftet med uppsatsen är som sagt primärt att undersöka vad som händer med ett subregionalt samarbete när det ursprungliga syftet har uppnåtts; V4 används som ett fall av subregionalt samarbete och vi granskar hur dess funktion har förändrats. Uppsatsen är därför en förklarande och teorikonsumerande enfallsstudie, eftersom att det enskilda fallet står i centrum och vi med hjälp av existerande teorier letar efter förklaringar till förändringar i funktionen för V4 (Esaiasson et al, 2017). Visegradgruppen är ett lämpligt fall av subregionalt samarbete eftersom att det ursprungliga syftet för organisationen var att underlätta EU-inträde vilket sedan uppnåddes. Ändå fortsatte samarbetet, något vi menar bör vara en konsekvens av en förändrad funktion.

I undersökningens första steg undersöks funktionen för V4 innan deras inträde i EU. Perioden som då undersöks är från grundandet år 1991 till EU-inträdet 2004. Därefter granskas funktionen för samarbetet efter inträdet i EU fram till nutid, och sedan genomförs kort en komplementär innehållsanalys. Vårt resultat kommer att fastställas med hjälp av

kategoriseringarna av subregionala samarbetens funktioner som Dangerfield (2008) och Cottey (2009) gör.

Vi genomför i huvudsak en kvalitativ studie; detta för att "funktion" tycks vara svårt att kvantifiera (se 3.2.). En del av luckan på forskningsområdet är, som tidigare nämnt, att det saknas kvantitativ forskning. Vi kombinerar därför kvalitativ litteraturstudie med en kvantitativ innehållsanalys som undersöker de mest förekommande orden i samarbetets årliga rapporter. På så vis kan får vi en mer fullständig bild av funktionen för samarbetet vid de olika tidpunkterna. Innehållsanalysen visar hur ofta olika ord, som angriper funktionen för samarbetet, används i dokument. Tanken med detta är att jämföra hur ofta rationalistiska, identitetskonstruerande, migrationsrelaterade och organisationsrelaterade begrepp används i förhållande till varandra. Jämförelsen mellan "Visegrad" och "V4" görs för att det först nämnda begreppet pekar tydligare mot en gemensam identitet, medans det andra begreppet åsyftar samarbetsorganisationen. Dessa övergripande samlingar begrepp har valts utifrån en tro på att de indikerar funktion från en mer generell infallsvinkel och kan hjälpa oss att tydligare kategorisera funktionen. Vi har valt tre ord inom varje begreppskategori och undersökt förekomsten av dessa i specifika dokument. Till exempel menar vi att en hög förekomst av orden "culture", "history" och "identity" pekar på att identitet är en central del av dokumentet och indikerar därmed att det är av betydelse för samarbetets funktion.

I analysdelen besvarar vi den andra delen av vår frågeställning och avser där att förklara denna förändrade funktion med hjälp av två teorier från "new institutionalism": historisk institutionalism och sociologisk institutionalism. Vi valde två teorier från gruppen "new institutionalism" eftersom dessa kan förklara institutionell förändring över tid. Vidare menar vi att V4 kan klassas som institution, trots att subregionala samarbeten till dess natur har en relativt låg grad av institutionalisering, som Dwan (2000) påstår. De tre definitionerna av en institution som ges av Burchill (2013), Hall (1986, se Saurugger, 2014) eller March & Olsen (2006, se Saurugger, 2014) ger stöd för kategoriseringen av V4 som institution (se 3.2.).

3.2. Teoretiska definitioner

Vår frågeställning är: "Hur har V4:s funktion påverkats av EU-inträde och hur kan detta förklaras?". V4 är en typ av institution, ett subregionalt samarbete, och därför behöver begreppen 'subregionalt samarbete', 'funktion' och 'institution' förklaras närmare.

Wagstaff (1994) definierar en region som: “En enhet vars storlek är mindre än staten den är del utav”, en definition som stämmer bäst överens med t.ex. Ruhr-området, Katalonien eller Provence. Faktum är dock att nutida forskning refererar till EU som form av “regionalism”, och därför till samlingsorganisationer under EU som subregionala samarbeten (Dangerfield 2008; Braun 2020). Prefixet “sub” refererar till det faktum att dessa regioner är mindre enheter inom en större enhet; en region inom en region (Cottey, 2009). Det är en pågående debatt kring definitioner och distinktioner mellan (sub)regionalt samarbete, (sub)regionalism och (sub)regional integration (ibid). Vi kommer inte att behandla detta problem närmare, utan vi stannar vid att undersöka subregionala samarbeten utifrån en definition angiven av Dwan (2000) som: “a process of regularized, significant political and economic interaction among a group of neighbouring states”.

I Cambridge Dictionary (2021) definieras ‘function’ som: “the natural purpose (of something)...the way in which something works or operates”. Vi vill klargöra att det kan finnas en skillnad i den interna och den externa synen på funktionen, alltså mellan hur V4 uppfattar sig självt och hur forskningen uppfattar V4. Detta tar vi hänsyn till i operationaliseringarna (se 3.3.). Cottey (2009) ger exempel på fyra olika typer av funktioner som subregionala samarbeten kan ha: en relationsbyggande funktion mellan EU/NATO och deras grannar, en integrerande funktion som underlättar EU-inträde för staterna, en funktion som ramverk för transnationella utmaningar eller en funktion som syftar till att underlätta politisk, ekonomisk eller institutionell reform. Vi kommer att utgå från detta ramverk och undersöka huruvida funktionen hos V4 har förändrats.

Vi är medvetna om att funktionen för ett samarbete och graden av samarbete, regionalism eller integration inte är helt oberoende av varandra, men menar att de mäts på olika sätt. Grader av samarbete, regionalism eller integration verkar i någon mån kvantifierbara, medans funktionen behöver beskrivas kvalitativt. Ett annat sätt att formulera det på är att funktionen för något svarar på frågan “hur?”, medans graden av något svarar på frågan “hur mycket?”. Vi kommer inte undersöka graden av europeisk integration och hur denna förändras över tid något närmare.

Burchill (2013) definierar institutioner som: “En uppsättning regler som styr över staters förhållningssätt i specifika politikområden”. Hall (1986, se Saurugger, 2014) ger en mer

generell definition och säger att: “Institutions are formal rules, compliance procedures and standard operating practices that structure the relationship between individuals in various units of the polity and economy”. Medgrundare till “new institutionalism” som March & Olsen (2006, se Saurugger, 2014) definierar institutioner som: “A relatively enduring collection of rules and organized principles, embedded in structures of meaning and resources that are relatively invariant in the face of turnover of individuals and relatively resilient to the idiosyncratic preferences and expectations of individuals and changing external circumstances”. Oavsett vilken av definitionerna en väljer att utgå ifrån menar vi att V4 kan kategoriseras som institution.

3.3. Operationaliseringar

När vi undersöker samarbetets funktion före respektive efter inträdet granskar vi den interna synen på funktion respektive den externa synen på funktion. Den förstnämnda innebär att vi undersöker primärkällor, och den andra innebär att vi undersöker sekundärkällor. Mer specifikt är V4:s officiella deklARATIONER våra operationella indikatorer på den interna synen på funktion. I dessa dokument fastställer organisationen målen och syftet med samarbetet, och indikerar därmed vad funktionen är. Kvalitativ forskning på samarbetet i form av sekundärkällor redogör för den externa synen på samarbetets funktion.

Anledningen till att vi både har primärkällor och sekundärkällor, som ska mäta den interna synen på funktion respektive den externa synen på funktion, är för att säkerställa oss om att vi mäter det vi avser att mäta; alltså för att garantera god validitet (Esaiasson et al, 2017).

Deklarationerna är exempelvis tillräckliga för att undersöka samarbetets interna syn på funktion, men för ett mer nyanserat resultat tror vi att den externa synen på samarbetets funktion är av innebörd, något som förhoppningsvis kan leda till mer välgrundade slutsatser. Det ska dock poängteras att sekundärkällorna har fått sin information någonstans ifrån, och att även de kan göra sig skyldiga till att studera samarbetets upplevda funktion. Den interna synen på funktion verkar subjektivistisk och eftersom vi här utvärderar primärkällor från V4 kommer det ske en viss tolkning av materialet. Extern syn på funktion härleds av sekundärkällor såsom vetenskapliga artiklar eller kvantitativ innehållsanalys, och kräver fortfarande en tolkning av materialet, om än denna kan sägas vara något mer objektivistisk som konsekvens av flera källor som hävdar samma sak oberoende av varandra.

3.4. Material

För att undersöka samarbetets funktion kommer vi analysera två typer av material. Från V4:s hemsida har vi tagit deklARATIONERNA (1991, 1999, 2004, 2011) och de årliga rapporterna (1999-2017), vilka svarar mot den interna synen på funktionen. Deklarationernas innehåll analyserades kvalitativt och redogörs för genom löpande text och ett fåtal citat medans rapporternas innehåll har granskats med hjälp av kvantitativ innehållsanalys. På den externa synen på funktion genomför vi en litteraturstudie, där materialet alltså består av kvalitativ forskning på området.

Innehållsanalysen, som är ett kompletterande element till vår kvalitativa forskning granskar årliga rapporter från V4. Notera här att rapporter enbart finns tillgängliga efter 1999 och saknas för det ungerska presidentskapet 2001/2002 och det slovakiska presidentskapet 2006/2007. Vi använder oss av textanalysverktyget NVivo som har möjlighet att via query-funktionen “Text Search” söka efter specifika nyckelord i flera dokument samtidigt. För deklARATIONERNA använder vi funktionen “Word Frequency” som letar efter de mest förekommande orden i ett specifikt dokument. Efter sökningen presenteras ett resultat som innehåller antalet referenser av ordet/orden i dokumentet och “Coverage” (sv. “täckning”) vilket motsvarar den procentuella andelen av dokumentet som utgörs av ordet/orden. De fem flest förekommande orden i varje deklARATION presenteras i form av tabeller i respektive deklARATIONENS delkapitel, medans nyckelbegreppen redogörs för i form av grafer (se 4.3).

4. Empiri/Resultat

4.1. Funktion före inträde

4.1.1. Intern syn på funktion: deklARATIONER

“Visegrad Declaration” (1991)

I den officiella deklARATIONEN från år 1991 påstår Visegradgruppen att de fyra länderna har: “convergent basic objectives” och att: “Coordination of the efforts—with respect for national peculiarities—increases the chances of attaining the desired goals and brings closer the realization of their objectives” (V4, 1991). Det huvudsakliga och mest grundläggande målet

för samarbetet, som uttrycks i deklARATIONEN, är att länderna skulle eftersträva självständighet, demokrati, frihet och eliminera kvarlevor av det gamla totalitära systemet. Utöver detta ansågs skapandet av en fri marknadsekonomi och deltagandet i det europeiska systemet vara mål för samarbetet (ibid).

De fem konvergenta målen för Visegrad-kooperationen i sin ursprungsdeklaration var:

“full restitution of state independence, democracy and freedom, elimination of all existing social, economic and spiritual aspects of the totalitarian system, construction of a parliamentary democracy, a modern State of Law, respect for human rights and freedoms, creation of a modern free market economy, full involvement in the European political and economic system, as well as the system of security and legislation.” (V4 1991)

Organisationen menar att dessa mål är rimliga för samarbetet eftersom länderna sades ha liknande förutsättningar, och därmed även identiska lösningsförslag för att uppnå dessa. Vidare sägs det att det historiska samarbetet mellan dessa länder och geografiska närhet kommer att bidra till en förbättrad demokratiseringsprocess. Även frihetstanken och mänskliga rättigheter är en central del i denna första deklARATIONEN, där bland annat detta stycke ingår:

“Drawing on universal human values as the most important element of the European heritage and own national identities should serve as the basis for developing a society of people cooperating with each other in a harmonious way, tolerant to each other, to individual families, local, regional and national communities, free of hatred, nationalism, xenophobia, and local strife.” (V4, 1991)

Det står dessutom skrivet i deklARATIONEN att detta samarbete kommer gynna organisationen i längden genom att underlätta för europeisk integration. Detta ska ske genom ett fördjupat nätverk av kommunikation inom V4, som i denna ursprungsdeklaration vid tillfällen nämner saker som “establishment of sub-regional contacts”, “create favorable conditions for free flow of information” och “harmonize their activities to shape cooperation and close contacts with European institutions” (V4, 1991).

De fem flest förekommande orden i deklARATIONEN:

Word	Count	Weighted Percentage (%)
cooperation	14	2,85

countries	13	2,64
economic	9	1,83
european	8	1,63
cultural	6	1,22

“Contents of Visegrad Cooperation” - 1999

Det största dokumentet om Visegradsamarbetet skrivs år 1999, alltså efter ett par års uppehåll i samarbetet. Dokumentet är uppdelat i två delar: den första där de konkreta målen för samarbetet fastställs och den andra där samarbetsstrukturen sammanställs. De politikområden som nämns som samarbetsområden är: utrikespolitik, inrikespolitik, utbildnings-, ungdoms-, kultur och idrottspolitik, forskningspolitik och teknologi, miljöpolitik, infrastrukturpolitik och gränsöverskridande samarbete.

Strukturen för samarbetet ska enligt V4 utgöras av:

- Premiärministrarna i länderna ska träffas två gånger per år, en gång på ett officiellt möte och en gång inofficiellt. Teman för dessa möten ska vara att diskutera samarbetets tillstånd, EU-accessionen och andra strategiska frågor inom Centraleuropa.
- Andra regeringsmedlemmar, såsom ministrar och deras ministerier bör träffas “as and when the need arises”
- Statssekreterare bör träffas två gånger per år för att förbereda premiärminister-möten och förbereda utkast för samarbetets strategi och taktik.
- Ambassadörer bör träffas på s.k. “Ambassadörmöten” minst 4 gånger per år
- Visegradkoordinatörer bör träffas minst två gånger per år, men fler träffar är möjliga. Denna arbetsgrupp förbereder även Premiärministrarnas och Statssekreterarnas möten.

Visegradgruppen skriver även i deklARATIONEN att samarbetet förhoppningsvis inte enbart kommer utvecklas mellan regeringarna i de olika länderna, utan även mellan parlamenten eller s.k. “intermediära organisationer” från civilsamhället.

De fem flest förekommande orden i deklARATIONEN:

Word	Count	Weighted Percentage (%)
cooperation	27	4,22
exchange	10	1,56
joint	10	1,56
meetings	9	1,41
accession	7	1,09

4.1.2. Extern syn på funktion: empirisk forskning

Under de första åren efter V4:s skapande (1991-1993) var samarbetet mycket aktivt. Dangerfield (2008) menar att samarbetet under dessa år hade två övergripande mål: upplösningen av de sovjetiska strukturerna och en strävan efter medlemskap i EU och NATO. Under denna period jobbade V4 främst ihop i utrikespolitiska frågor, vilket snabbt bidrog till att V4 blev en internationellt erkänd samarbetsorganisation. Det är värt att nämna att samarbetet vid detta lag till största del utgörs och upplevs av den politiska eliten i respektive länder och ännu inte sipprat ner till lägre förvaltningsnivåer, såsom den nationella eller lokala (ibid).

År 1992 grundades frihandelsavtalet CEFTA (Central European Free Trade Agreement) av V4-länderna. Frihandelsavtalet, som trädde i kraft 1994, gjorde det möjligt för varor att utbytas mellan länderna utan att tullar eller skatter applicerades på varorna. En bieffekt av detta var att det skapade starkare band mellan länderna p.g.a. ekonomisk interdependens. Syftet med handelsavtalet var att förbereda V4-länderna för integration i de dåvarande västeuropeiska institutionerna, eftersom det inom EU fanns ett etablerat frihandelsavtal. Visserligen var det inget krav för ett subregionalt samarbete att ha ett frihandelsavtal, men tanken var att detta skulle göra V4-länderna mer attraktiva som potentiella medlemsländer (CEFTA, 2021). Det är troligt att CEFTA aldrig hade grundats om Visegradsamarbetet inte

hade existerat. På samma sätt hjälpte den kontinuerliga kontakten genom CEFTA-möten att hålla liv i Visegradsamarbetet under den “sömniga perioden” (Dangerfield, 2008).

Under perioden 1993-1998 samarbetade V4 nästan inte alls till följd av oenigheter om huruvida individuella åtaganden skulle vara mer effektiva i jakt efter europeisk integration och NATO-medlemskap (Europeiska Rådet, 2016). Detta ledde till interna spänningar mellan länderna (Dangerfield, 2008). Under perioden arbetade V4 förhållandevis mer med NATO än med EU, vilket kan ha varit en konsekvens av att CEFTA ansvarade för den ekonomiska integrationsprocessen som var utmärkande för EU på denna tid. Dangerfield menar således att även CEFTA kan klassas som “pre-accession instrument” (ibid).

År 1999 återupptogs samarbetet i samband med en deklaration titulerad “Contents of Visegrad Cooperation” där Ungerns, Polens och Tjeckiens dåvarande premiärministrar deklarerade sin avsikt att eftersträva traditionellt europeiska demokratiska värden, civila rättigheter och en fri marknadsekonomi (V4, 2021). Samarbetet återupptogs som följd av “EU-vänliga” regeringsskiften i både Tjeckien och Slovakien. Ett av de viktigaste målen med det återupptagna samarbetet var att hjälpa Slovakien “komma ikapp” de andra länderna med hänsyn till EU- och NATO-medlemskap. Detta var viktigt eftersom ett försenat medlemskap från Slovakiens sida skulle leda till problem för Tjeckien då länderna på grund av sin gemensamma historia var väl integrerade och för Ungern då det geografiskt skulle isolera landet från sin närmaste NATO-partner (Dangerfield, 2008). I samband med den nya deklarationen skapades också den internationella Visegradfonden (Walsch, 2014), vars mål är att främja turism, konst och gränsöverskridande möten mellan unga (International Visegrad Fund, 1999).

4.2. Funktion efter inträde

4.2.1. Intern syn på funktion: deklamationer

“Kroměříž Declaration” - 2004

Kroměříždeklarationen öppnar med att medlemsländernas premiärministrar uttrycker sitt nöje över att samarbetets ursprungliga mål, alltså EU- och NATO-medlemskap, har uppnåtts. Trots detta beslutar V4-staterna att fortsätta samarbetet, både på subregional nivå och numera även

inom ramen för EU och NATO. V4 menar att deras tillträde var en historisk milstolpe på vägen till demokratisk förvandling, europeisk integration och ömsesidigt samarbete. Tillträdet öppnar upp nya möjligheter men även nya utmaningar för det fortsatta samarbetet och frågan om gemensamma intressen. Dessutom tillägger V4-staterna att de kommer fortsätta fokusera på sub-regionala aktiviteter och initiativ med mål att stärka den Centraleuropeiska identiteten:

“The cooperation of the Visegrad Group countries will continue to focus on regional activities and initiatives aimed at strengthening the identity of the Central European region.” (V4 2004)

Denna identitetsaspekt ska enligt V4 också bidra till ett rikare EU i termer av kulturella och sociala aspekter:

“The Prime Ministers of the Visegrad Group countries express their deep conviction that further cooperation between their countries, rooted in centuries of interlinked history and based on similar political, economic and social developments in the past decades, will enrich the community of European nations and contribute to the building of a reunited, democratic and prosperous Europe” - (V4, 2004)

Sammanfattningsvis så förändrar Kroměříždeklarationen inte de institutionella aspekterna av arbetet speciellt mycket, utan fastslår snarare motsatsen, nämligen att samarbetet kommer fortsätta sitta projektorienterade och flexibla arbetssätt: “[...] In this context, their cooperation will be based on concrete projects and will maintain its flexible and open character.”

De fem flest förekommande orden i deklARATIONEN:

Word	Count	Weighted Percentage (%)
countries	15	5,77
european	12	4,62
republic	12	4,62
visegrad	11	4,23
group	10	3,85

“Bratislava Declaration” - 2011

Bratislavadeklarationen är till största dels tillbakablickande, där V4-länderna sammanfattar de första 20 åren av samarbetet och ser positivt på V4:s status och rykte som subregionalt samarbete samt projekt som IVF. Målen för samarbetet som tas upp i denna deklARATION gäller främst agerande inom ramen för EU och/eller NATO, t.ex. inom säkerhetspolitiken:

“The Visegrad Group will actively contribute towards international efforts in combating terrorism, human and drug trafficking, illegal migration, extremism and other security threats and challenges, including those in the area of cybersecurity, that jeopardise our values and the freedoms of our citizens”
- (V4 2011)

Ett återkommande tema från tidigare deklARATIONER är främjandet av demokrati, både historiskt och framåtblickande. V4 anser att de har lyckats med detta inom ramen för sitt subregionala samarbete och vill ta sig an uppgiften att hjälpa andra länder i deras demokratiseringsprocesser, eftersom V4 menar att de besitter ett “know-how” i frågan:

“The Visegrad cooperation continues to enhance democracy and civil society in Central Europe”
“to facilitate the process of enlarging the area of stability and democracy in the EU”
“The added value of the unique know-how of the V4 and pooled resources of IVF may effectively assist partner neighbourhood countries to turn their integration and democratisation endeavours into success” - (V4 2011)

Efter Bratislavadeklarationen skapades även nätverket “Think Visegrad”, som syftar till att analysera samarbetets centrala uppgifter och därefter ger rekommendationer till V4-länderna, det landet som innehar presidentskapet och IVF. Nätverket består av olika politiska institut och forskningscentrum som samarbetar med varandra över både en långsiktig och kortsiktig tidshorisont (Think Visegrad, 2021).

De fem flest förekommande orden i deklARATIONEN:

Word	Count	Weighted Percentage (%)
countries	15	2,49
eu	14	2,33
cooperation	13	2,16

v4	13	2,16
visegrad	10	1,66

4.2.2. Extern syn på funktion: samarbete inom ramen för EU

Det är tänkbart att V4 har ändrat sin funktion från att vara ett “pre-accession-instrument” till att använda det redan etablerade samarbetet för att sedan samordna sin politik inom ramen för EU. Garai (2018) menar, i linje med detta, att en fundamental drivkraft för V4:s samarbete är effektiv representation av nationella och subregionala intressen, och att ett centralt mål för samarbetet är att forma EU-politik på områden där de har gemensamma intressen, snarare än att vara passiva åskådare. Detta undersöks först genom att utforska huruvida de, som grupp, har inflytande i unionen, och därefter hur de samarbetar och vad de samarbetar om inom EU.

Gebhard (2013) gör en närmare analys av V4s utveckling efter inträde i EU och menade att det (åtminstone fram till att studien publicerades) fanns skäl att tvivla huruvida de hade lyckats upprätta ett centraleuropeiskt block inom EU, då framförallt Polen började ta avstånd från gruppen och närma sig de andra stora EU-staterna. Walsch (2014) undersökte V4:s samarbete under de tio första åren efter EU-inträde och hävdade att samarbetet hade framgång i externa frågor såsom utvidgning av unionen och EU:s relation till närliggande stater, men att det var mindre lyckat vad gäller samarbete på specifika politikområden. Göllner (2017) menade att röstningsmönstret i Europeiska Rådet inte antydde någon form av koalitionsbyggande eftersom variansen var stor. Det är dock tydligt att centraleuropeiskt inflytande i EU beror till stor del på enighet mellan de fyra staterna som ingår i V4 (Walsch, 2014).

V4-länderna har lyckats vara eniga på ett flertal politikområden. Under förhandlingarna kring EU:s långtidsbudget 2014-2020 var de avgörande för fortsättningen av både sammanhållningsfonden, vars syfte är att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna inom EU, och för EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Walsch, 2014). Ytterligare något som kom att bli ett centralt samarbetsområden för V4 var den gemensamma linjen i EU:s utrikespolitik. V4-länderna har uttryckt starkt stöd för framtida EU-utvidgning till sydöstra

Europa och betonat vikten av det östliga partnerskapet som är tänkt att stärka politisk association och ekonomisk integration med Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien och Ukraina (Walsch, 2014). Detta skulle på lång sikt vara strategiskt fördelaktigt för V4, då balansen inom EU skulle flyttas från ‘väst’ till ‘centrum’ (Bendarzsevszkij, 2021).

Sedan EU:s östutvidgning 2004 och V4-ländernas inträde i unionen har populistiska och EU-skeptiska partier funnits, men det är inte förrän på senare år som mer etablerade partier har intagit liknande positioner; i både Ungern och Polen regerar nu sådana partier (Duro, 2016). Detta har bidragit till en förändrad inställning till EU: V4 vill inte se djupare EU-integration (Göllner, 2017) Det är framförallt skilda åsikter på två politikområden, där det subregionala samarbetet har intagit positioner som är “förbjudna av Bryssel”, som har skapat en förändring i relationen mellan EU och V4 på senare år: migrationskrisen och relationen till Ryssland (Višňovský, 2021). Det är framförallt Ungern, och Viktor Orbán, som har goda relationer till Ryssland, till skillnad från Polen (ibid). Braun (2019) menar att migrationskrisen, vilken han antyder skapades av EU, har bidragit till stärkt gemensam identitet mellan V4-länderna som i sin tur legitimerar fortsatt samarbete.

Det är inte bara specifika sakpolitiska frågor där V4 har skilt sig från den huvudsakliga linjen i EU, utan stater inom samarbetet, framförallt Ungern och Polen, har kritiserats för att avvika från EU:s grundläggande värderingar, vilka fastställts i artikel 2 av Treaty of the European Union (TEU). Artikel 7 i fördraget tillåter sanktioner mot medlemsstater där rättsstatsprincipen är hotad, och det pågår nu en process där det Ungern och Polen ska granskas (Europaparlamentet, 2020). Detta har skapat ytterligare spänningar mellan EU och V4, men även ytterligare en funktion för V4: Polen har sett det subregionala samarbetet som en källa till stöd för dess meningsskiljaktigheter med EU (Végh, 2018). V4 har, till följd av detta, porträtterats av den ungerske premiärministern Viktor Orbán som en potentiell motvikt och alternativ motkraft inom EU, och gick tillsammans ut med Jarosław Kaczyński, den tidigare ledaren för det polska partiet PiS, och deklarerade under 2016 början av en gemensam kulturell motrevolution som skulle reformera EU (Végh, 2018).

Sammanfattningsvis kan det konstateras att V4 ämnar att forma och ha inflytande över EU-politiken. Detta inflytande beror till stor del på enigheten inom samarbetet. Områden som de har lyckats vara eniga på är angående långtidsbudgeten, jordbruksstödet, utrikespolitiken och, på senare år, kritiken mot djupare integration och migrationspolitiken. Relationerna

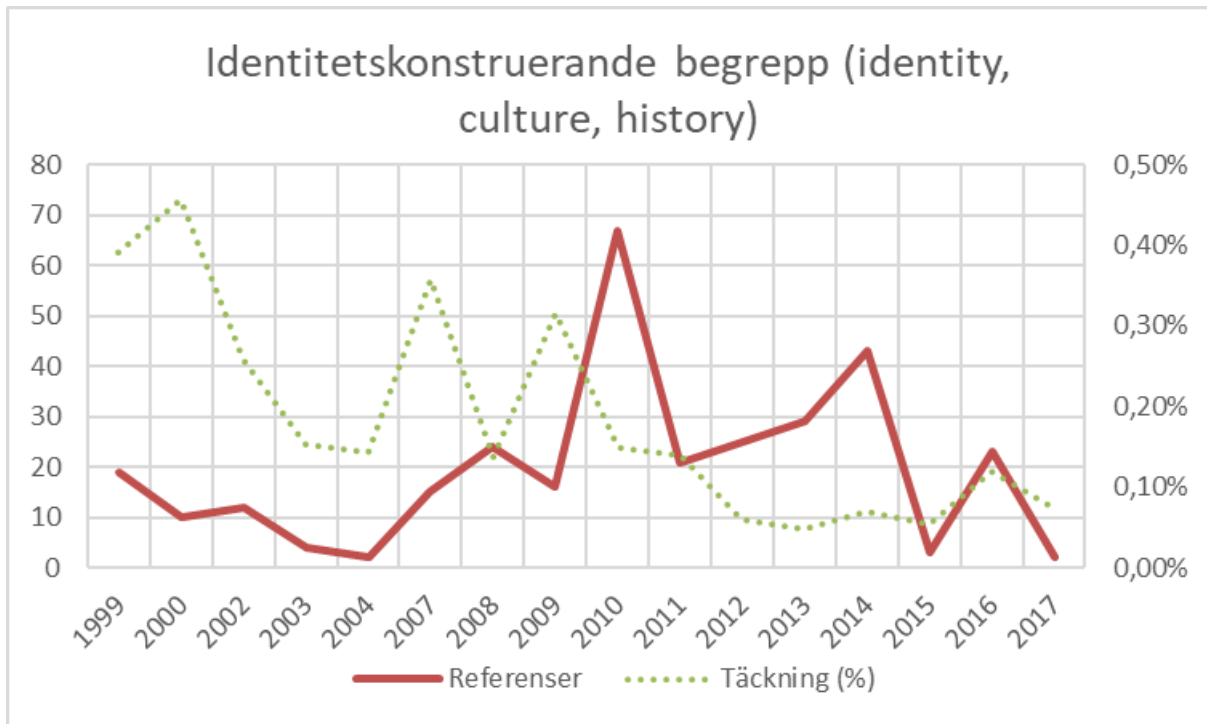
mellan EU och V4 blivit ansträngda. Gruppen har alltså gjort motstånd mot EU i fråga om migrationspolitiken, och EU har gjort motstånd mot Polen och Ungern gällande hotet mot rättsstatsprincipen. Orbáns uttalanden om V4 som en alternativ motkraft inom EU tycks därför inte ge en osann bild av hur det subregionala samarbetet agerar inom ramen för EU.

4.3. Innehållsanalys

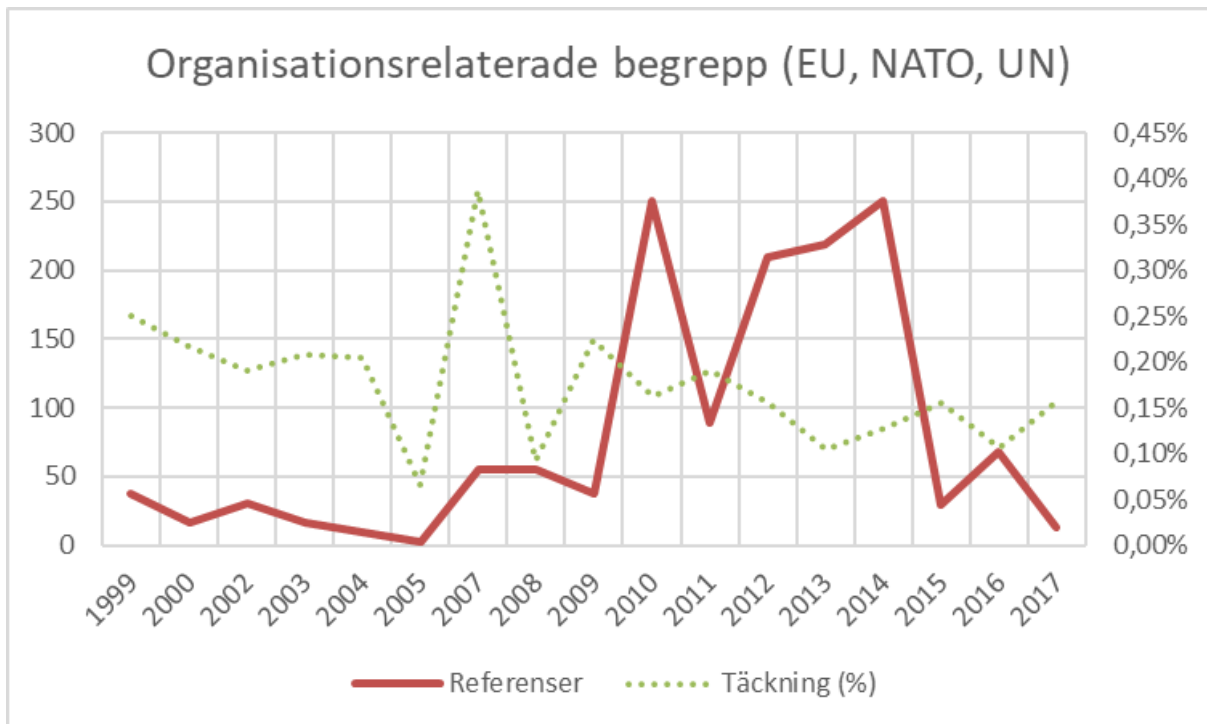

Graf. 1. Rationalistiska begrepp. Referenser mäts i antal (vänster axel, röd linje), täckning i procentuell andel (höger axel, grön punktad linje). Källa: Visegrad Group, Annual Reports.

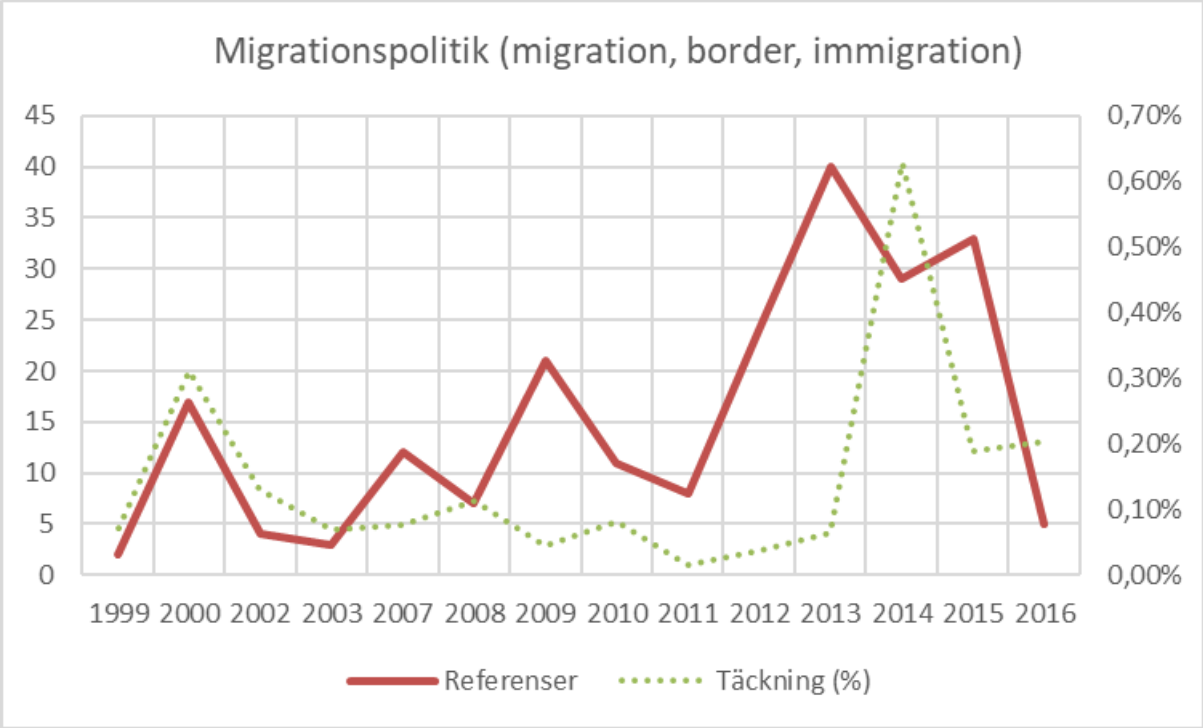

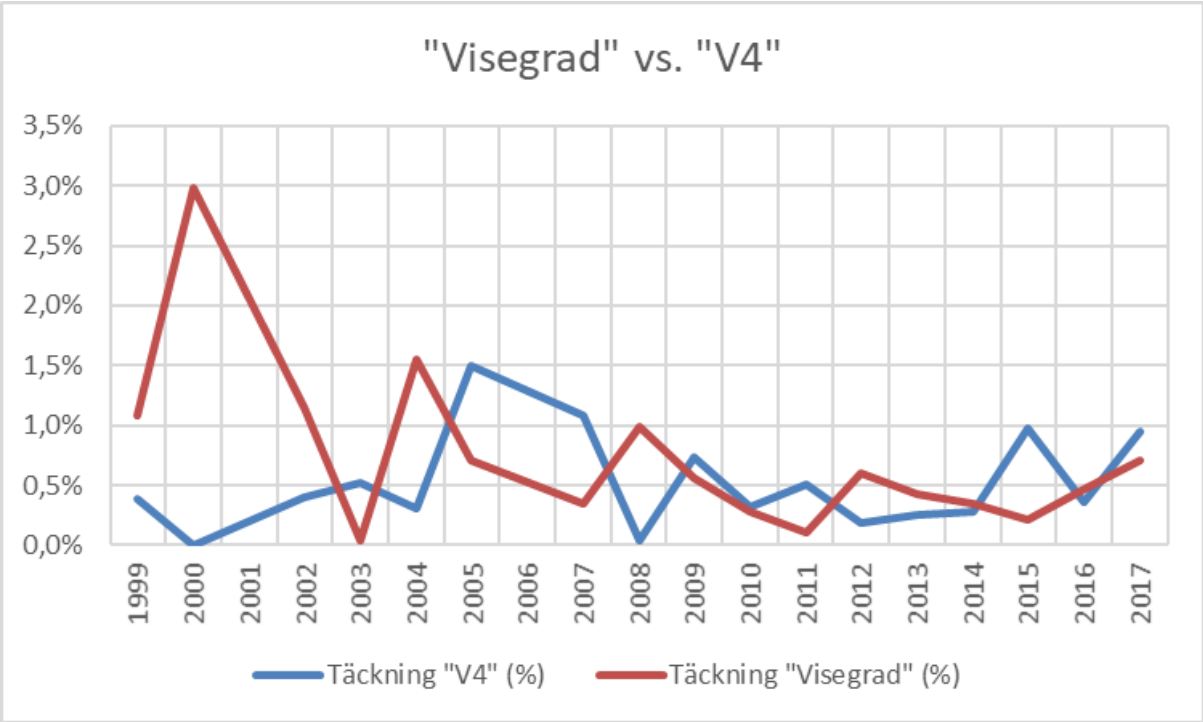
Graf. 2. Identitetskonstruerande begrepp. Referenser mäts i antal (vänster axel, röd linje), täckning i procentuell andel (höger axel, grön punktad linje). Källa: Visegrad Group, Annual Reports.

Graf. 3. Organisationsrelaterade begrepp. Referenser mäts i antal (vänster axel, röd linje), täckning i procentuell andel (höger axel, grön punktad linje). Källa: Visegrad Group, Annual Reports

Graf. 4. Migrationspolitik. Referenser mäts i antal (vänster axel, röd linje), täckning i procentuell andel (höger axel, grön punktad linje). Källa: Visegrad Group, Annual Reports

Graf. 5. Täckning av respektive ord, mätt i procentuell andel (vänster axel). "V4" som blå linje, "Visegrad" som röd linje. Källa: Visegrad Group, Annual Reports

Den kvantitativa innehållsanalysen pekar på att V4 kontinuerligt har nämnt de identitetskonstruerande begreppen i mindre utsträckning under perioden 1999-2017, sett till täckningen. Täckningen av de rationalistiska begreppen pendlar mycket mellan 1999-2010, men infinner sig därefter på en stadigt låg nivå. I kraft av att täckningen svänger blir det svårt att dra välgrundade slutsatser från grafen. Vi kan se att internationella organisationer nämns mest i finanskrisens efterskalv 2010-2014 och migrationsrelaterade begrepp under migrationsvågen 2015, vilket tyder på en förmåga hos institutionen att anpassa samarbetet till rådande omständigheter. "Visegrad" nämns mer under samarbetets tidigare år, medan "V4" blir allt vanligt förekommande efter EU-inträdet 2004. Användningen av de båda orden är ganska liknande efter 2009, med undantag för 2015 där skillnaden i täckning är 0,75% procentenheter.

4.4. Resultat

I undersökningen av funktionen före inträde granskades V4:s deklamationer och sedan forskning på V4-samarbetet före inträdet. Den första deklamationen indikerade att funktionen för V4-samarbetet till en början var att eliminera kvarlevorna från Sovjetunionens inflytande och att istället eftersträva demokrati och frihet. I deklamationen nämns även en ökad integration inom EU som mål. Den andra deklamationen påvisade en mer konkret plan där samarbetet skulle underlätta EU-inträde, här presenteras de konkreta politikområden som kommer att bli mål för det subregionala samarbetet och hur samarbetets struktur ska se ut. Genom bestämda politikområden och struktur institutionaliseras samarbetet på riktigt vid detta tillfälle.

Vi vill, med detta, mena att funktionen för V4 före inträdet var vad Dangerfield (2008) kallar "pre-accession instrument" och vad Cottey (2009) benämner subregionala samarbetets integrerande funktion. Det ska dock tilläggas att innehållsanalysen och deklamationerna antyder att samarbetet också hade en identitetsskapande eller identitetsförstärkande funktion i början.

I undersökningen av funktionen efter inträde granskades V4:s deklamationer och sedan sekundärmaterial på organisationens samarbete inom ramen för EU. Kroměříždeklamationen bekräftar det fortsatta samarbetet inom ramen för EU, men betonar fokuset på regionala

utmaningar och den centraleuropeiska identiteten. De lyckas dock inte vara eniga till särskilt stor del, och de första åren efter inträdet tycks samarbetet gå in i en mer passiv fas. I samband med Bratislavadeklarationen nämns återigen målet att samarbeta inom ramen för EU, och man ger mer plats åt exempelvis det säkerhetspolitiska samarbetet. Under de första åren efter inträde handlar det alltså mycket om att betona en gemensam europeisk identitet, medans det på senare år lyckas kristallisera ut sig en V4-identitet; på samma vis är det mer passivt de första åren efter inträde, för att sedan bli mer aktivt.

Den empiriska forskningen visar att V4 har lyckats samordna sin politik i EU till varierande framgång; enighet inom det subregionala samarbetet har varit avgörande. På senare år, till följd av flyktingkrisen, har V4-samarbetet gestaltats som ett alternativ till status quo, och som en potentiell motvikt inom EU, och som en broms för djupare integration. Att flyktingkrisen och dess följder blev en viktig samarbetsfråga för V4 syns i innehållsanalysen. Flyktingkrisen och motståndet till djupare europeisk integration kan förstås som transnationella utmaningar där samarbetet är enigt. Man kan, utifrån Cottey (2009), påstå att V4:s funktion är att agera ramverk för transnationella utmaningar, fast nu inom ramen för EU. Detta kan kompletteras, utifrån samma beskrivning av subregionala samarbetens funktioner, med att de har en relationsbyggande funktion mellan EU och deras grannar då V4 har varit aktiva och pådrivande för ytterligare (syd)östutvidgning och betonandet av vikten av det östliga partnerskapet.

Sammanfattningsvis kan det sägas att V4 har gått från att vara ett “pre-accession instrument”, eller ett att ha en integrerande funktion, till att numera ha dels en relationsbyggande funktion, men framförallt en funktion som ramverk för transnationella utmaningar inom ramen för EU. Inom detta ramverk verkar det finnas en ambition om att vara en motkraft inom unionen.

5. Analys/Diskussion

5.1. Analys

Vi ämnar i detta avsnitt att förklara V4:s förändrade funktion, från ett “pre-accession instrument” till ett ramverk för transnationella utmaningar inom ramen för EU, utifrån två teorier om institutionalism.

5.1.1. Historisk institutionalism

V4 betonar själva i den ursprungliga Visegraddeklarationen från 1991 att samarbetet skapats med syfte att samordna gemensamma intressen på ett effektivt sätt. I deklarationen talas det även om konvergenta mål såsom demokrati, fri marknadsekonomi och säkerhet. V4 har ett långsiktigt mål med deklarationen, vilket är att den ska skapa ett grundläggande ramverk som vid en senare tidpunkt ska underlätta för europeisk integration. Skapandet av CEFTA är ett exempel på ett målinriktat beslut mot EU-medlemskap. V4 motiverar skapandet av organisationen genom att hänvisa till liknande förutsättningar och lösningsförslag mellan länderna. Samarbetet motiveras kontinuerligt i deklarationen på ett sätt som kan tolkas som nyttomaximerande. De problem som länderna behövde lösa ansågs lättare att åtgärda genom gemensamt samarbete, och därav kan HI tolka grundandet av V4 som rationalistiskt motiverat. Om samarbetet fokuserar för mycket på EU-medlemskapet kan institutionen ur ett HI-perspektiv bli “path-dependant”, vilket kan leda till att den vid senare tidpunkter inte kan anpassa sig till den politiska omgivningen.

En period som är svår att tolka i termer av HI-teori är perioden 1993-1998, där V4 som samarbete till stora delar lades på is. Samarbetspausen motiverades genom att hänvisa till en ökad chans för europeisk integration genom individuellt agerande, något som står i direkt kontrast till Visegraddeklarationen från 1991 där det kollektiva strävandet betonas som det mest rationella. Perioden kan inte tolkas som ett typexempel på den kritik HI nämner gentemot funktionalistiska teorier, nämligen att institutioner utformas för att effektivt genomföra specifika funktioner. Ibland misslyckas institutioner med att uppfylla sitt syfte och då tolkar HI det som en “historisk ineffektivitet”, det vill säga att institutionen inte var optimalt utformad för att fylla funktionen. V4-samarbetet stagnerade under denna period,

vilket även staternas EU-inträdesprocess gjorde. Därmed skulle “Rational choice”-institutionalism eller annan funktionalism likväl kunna hävda att V4 faktiskt var effektivt utformat för att uppnå målet om EU-medlemskap, i synnerhet om man blickar vidare till nästa period av samarbete.

När samarbetet återupptas 1999 skapas deklARATIONEN “Contents of Visegrad Cooperation”, som på allvar institutionaliserar V4 som subregional samarbetsorganisation. Samarbetet saknade struktur och var inte speciellt institutionaliserat under perioden innan 1999, vilket gör att HI antingen skulle kunna se deklARATIONEN ÅR 1999 som startpunkt för samarbetet eller som ett “kritiskt tillfälle” där institutionen reformerades. För att ett tillfälle ska kunna klassas som ett “kritiskt tillfälle” krävs dock en kritisk mängd av exogen press. Eftersom V4 under denna tidsperiod var det största subregionala samarbetet som ännu inte blivit medlemmar i EU tror vi inte att Nordic Council eller Baltic Assembly utövat pressen. V4:s reform som innebar institutionaliserade möten mellan premiärministrar, ministrar och departement samt övriga offentliga tjänstemän är något vi menar skulle peka på att det är EU som ansvarade för den exogena pressen, eftersom EU har ett liknande system (om än de juridiska aspekterna av EU sträcker sig längre).

EU-inträdet ÅR 2004 var en avgörande tidpunkt i V4:s historia, eftersom EU-medlemskapet skapade helt nya förutsättningar för V4-staterna ur ett politiskt, juridiskt och ekonomiskt perspektiv. Institutionella reformer av samarbetet skulle vara befogade både som konsekvens av EU-medlemskapet och att det vid denna tidpunkt gått fem år sedan “Contents of Visegrad Cooperation” undertecknades. I KroměříždeklARATIONEN nämns dock inga institutionella förändringar av samarbetets struktur, utan snarare motsatsen. Att det inte sker speciellt mycket institutionell förändring vid detta tillfälle kan vara en konsekvens av “positive feedback”-effekter. Eftersom institutionen lyckades uppnå sitt mål om EU-medlemskap ser institutionen inget behov att reformera sig, vilket leder till låsning och kan sägas ge uttryck för “path-dependancy”.

I BratislavadeklARATIONEN från 2011 förändras återigen inte arbetsprocessen som beslutades ÅR 1999, men nya områden för samarbetet tillkom, såsom det transnationella nätverket “Think Visegrad”. Samarbetet skulle även verka för att hjälpa andra länder inom Europa demokratiseras och lyckas med sin integration till EU och NATO. Om samarbetet ÅR 1999 till största del fokuserade på internt samarbete verkar den externa komponenten vara den som V4

vill fokusera på från och med år 2011. Detta pekar på att Bratislavadeklarationen var ett kritiskt tillfälle för samarbetet, där institutionell förändring ledde till ett V4 som under 2010-talet stärkte sin utrikespolitiska makt.

Istället för att undersöka institutionen från ett klassiskt HI-perspektiv kan vi använda det gradvisa som Mahoney & Thelen (2010, se Börzel et al, 2019) förespråkar. Både deklARATIONERNA från 1999 och Bratislava skulle kunna klassas som exempel på skiktning, medans Kroměříždeklarationen inte går att kategorisera som någon av de fyra typerna av gradvis förändring. I denna tankeskola blir V4 en institution som kännetecknas av progressiv skiktning, alltså att nya regler introduceras i tillägg till redan befintliga. Det som talar emot denna tolkning är att deklARATIONERNA som förändrar samarbetet är utspridda sporadiskt över en tidshorisont.

HI föreskriver att institutioner utvecklas genom långa perioder av institutionell stabilitet och korta perioder av institutionell förändring. V4 grundades med ett konkret syfte och samarbetet var aktivt för att sedan vara lågintensivt fram till deklARATIONEN 1999. Därefter blev samarbetet åter aktivt, för att efter EU-inträdet och i samband med Kroměříždeklarationen, återigen bli passivt; man hade inte tydliga visioner om hur samarbetet skulle fortskrida. Efter Bratislavadeklarationen hade man dock klart för sig att man ville vara en stark aktör inom EU, och samarbetet kan därför karaktäriseras som aktivt, återigen. Vi menar, sammanfattningsvis, att V4:s förändringar av funktionen sedan grundandet utmärks av att vara fluktuerande och därmed ett fall av denna tvåsidiga modell.

5.1.2. Sociologisk institutionalism

Dangerfield (2008) menar att V4 var ett “pre-accession instrument”, och antyder genom det att funktionen för samarbetet huvudsakligen var rationalistiskt motiverat. Den sociologiska institutionalismen skulle förmodligen angripa detta på ett annorlunda sätt. Faktum är att V4 som organisation, som sagt, grundades utifrån idéer om en ny identitet, med fokus på demokrati och frihet. Betoningen på dessa liberala värden kan förstås utifrån den explicit uttryckta strävan efter att frångå det sovjetiska arvet; man ville nu uppfattas som att tillhöra ‘väst’ snarare än ‘öst’. “Cultural” är det femte mest förekommande ordet i ursprungsdeklarationen, vilket implicerar att idén om kulturell gemenskap var av betydelse.

Något som ytterligare styrker detta är namnet på organisationen, Visegrad Group, som anspelar på staden Visegrad som uppfattades som historiskt viktig för samarbetet i Centraleuropa, nämns mer i ursprungsdeklarationen och i de första årens årliga rapporter än ordet "V4".

V4 hade mellan åren 1993 och 1998 en period som präglades av en låg grad av samarbete innan de sedan konkretiserade formen för det nya samarbetet, där det tydligt fastställdes att man skulle göra gemensamma försök att uppnå EU-medlemskap. Visserligen nämns strävan efter europeisk integration i ursprungsdeklarationen, men den lågintensiva perioden av samarbete implicerar eventuellt att detta inte var den mest fundamentala samarbetspunkten. Med detta sagt vill vi mena att man kan tolka funktionen före inträdet som att samarbetet var, vid skapandet, konstruktivistiskt motiverat och att man först efter perioden 1993-1998 motiverade samarbetet rationalistiskt. Åtminstone vill vi hävda att man inte enbart kan säga, som Dangerfield (2008), att samarbetet var ett "pre-accession instrument", utan att det också grundades utifrån idéer om en gemensam identitet, kultur och historia.

Ett alternativt sätt att förklara V4:s pånyttfödelse som ett "pre-accession instrument" är genom den sociologiska institutionalismens idé om isomorfism. EU bygger på normen om att ha goda relationer till sina grannar. Denna normen blev förskjuten till potentiella medlemsstater innan östutvidningen; det ansågs som attraktivt, och blev mer eller mindre ett inofficiellt krav för potentiella medlemsstater, att ha goda relationer till sina grannar. Att man började samarbeta närmare efter 1999 kan på så vis förstås utifrån ett "tvång" från EU som V4 också var beroende av, men också att det förekom en normativ press: normen om att ha goda relationer till sina grannar institutionaliserades.

I Kroměříždeklarationen betonades V4-ländernas gemensamma historia för att legitimera samarbete. V4 (2004) uttryckte sitt mål: "Strengthening the identity of the Central European region." Vi noterar, utifrån sociologisk institutionalism, att detta är ett exempel på när V4 som aktör påverkar den sociala omgivningen genom att försöka konstruera en centraleuropeisk identitet. Den motsatta tolkningen är också möjlig: att den sociala omgivningen och den centraleuropeiska identiteten konstruerade och legitimerade det fortsatta samarbetet.

Den konstruktivistiska ansatsen som sociologisk institutionalism utgår ifrån antar att intressen kan variera under den institutionella processen. V4:s intressen verkar ha ändrats från liberala till mer värdekonservativa: från att vilja frångå det kommunistiska arvet och integreras i Europa till att vara skeptiska till djupare integration. Sociologisk institutionalism skulle förklara detta genom att den återupptagna betoningen av det kulturella arvet och historia har påverkat samarbetets preferenser och intressen. En mer värdekonservativ riktning verkar ha intagits i samband med migrationskrisen. Skepticismen till djupare EU-integration kan förklaras med hänvisning till att den centraleuropeiska identiteten upplevdes som hotad i samband med krisen.

Sociologisk institutionalism kan även förklara den nya funktionen som ett verktyg för att samarbeta inom ramen för EU genom att hänvisa till att V4-länderna inte längre enbart var 'europeiska stater' i samband med medlemskapet, utan även 'EU-stater'. Detta stöds av det faktum att 'EU' var det näst mest förekommande ordet i Bratislavadeklarationen, till skillnad från 'european' som var det näst mest förekommande ordet i Kroměříždeklarationen. Detta antyder att man, när Bratislavadeklarationen undertecknades, hade inkorporerat EU som en del av samarbetets identitet. Inträdet i EU tycks alltså ha skapat en sådan uppfattning av identiteten i länderna, och har på så vis legitimerat EU som ett centralt samarbetsområde för det subregionala samarbetet.

5.2. Diskussion

Som vi har visat i analysen kan funktionen före respektive efter EU-inträdet för V4 förklaras med hjälp av både rationalistiska och konstruktivistiska teorier om institutionellt samarbete. Vi tror dock att olika delar av det kronologiska förloppet, alltså olika delar i den institutionella utvecklingen, förklaras bäst utifrån olika teorier och ibland en kombination av teorierna.

Grundandet av V4-samarbetet tycks ha varit, till stor del, en fråga om gemensam identitet och en vilja att röra sig mot 'väst-vänliga' värderingar såsom frihet och demokrati. Detta talar för att sociologisk institutionalism är bäst på att förklara grundandet. Samtidigt verkar det vara så att det fanns en tro på att kollektiva ansträngningar skulle underlätta denna övergång; att det var det mest rationella tillvägagångssättet. Man uttrycker målet om EU-inträde också från början. Båda teorierna förklarar därför grundandet av V4 på ett rimligt sätt.

I samband med deklarationen 1999 redogjorde man mer konkret för sina mål: att integreras i Europa, och mer specifikt EU och NATO. Detta är när V4 på riktigt kan sägas ha blivit ett “pre-accession instrument”. I denna deklaration skapades ett systematiskt arbetssätt och struktur för samarbetet, det blev alltså institutionaliserat på ett annat sätt. Samarbetet blev ett medel, det mest rationella tillvägagångssättet, för att uppnå EU-inträdet. Detta förklaras bäst med hänvisning till rationalism.

I Kroměříždeklarationen betonas den centraleuropeiska identiteten och man legitimerar fortsatt samarbete genom gemensamma politiska och ekonomiska förutsättningar samt gemensam historia. Detta samtidigt som de institutionella aspekterna av samarbetet inte förändras särskilt mycket. Man betonar även den europeiska identiteten. Det tycks, vid detta laget, som att V4:s funktion motiveras utifrån konstruktivism. Denna identitetskonstruerande funktion kan vara en faktor till varför samarbetet upprätthölls efter EU-inträdet, trots att dess explicita syfte hade uppnåtts. Å andra sidan förklarar HI varför funktionen inte förändrades, genom “path-dependency”, på ett övertygande sätt. Det tycks vara fallet att samarbetet, under de första åren efter inträde, ingick en passiv fas där det inte är uppenbart vad V4 ska ha för funktion när det tidigare målet var uppfyllt. Kanske är denna passiva fas ett resultat av att länderna behövde anpassa sig till den nya förvaltningsnivån i form av EU, vilket förde bort fokus från V4-interna angelägenheter.

Bratislavadeklarationen förändrade återigen samarbetets funktion. Målen för samarbetet tycks då vara fokuserat på transnationella utmaningar, och gäller främst agerande inom ramen för EU och/eller NATO, t.ex. inom säkerhetspolitiken. Det är alltså här vi menar att det blev ett ramverk för transnationella utmaningar inom ramen för EU. På senare år har V4, som sagt, velat framstå som en motkraft i EU, och motsätter sig djupare integration och migrationskvoter. Denna preferens förklaras bäst med hänvisning till SI genom upplevelsen av identiteten som hotad. Det institutionella samarbetet för att tillfredsställa denna preferens, och V4:s roll som en alternativ motvikt inom EU, tycks dock vara konstruktivistiskt motiverat: man samarbetar för att man upplever sin identitet som hotad. HI skulle kunna tolka migrationskrisen som ett “kritiskt tillfälle” i samarbetets historia, som konsekvens av en kritisk mängd exogen press på samarbetet. Å andra sidan reformeras inte samarbetet i någon betydelsefull mån under eller efter migrationskrisen, vilket gör denna tolkning mindre övertygande. Det tycks kunna göras en rationalistisk tolkning av detta som menar att det är

rationellt för länderna att samarbete på området, med bakgrund i likadana intressen och preferenser. Det är dock konstruktivism som bäst kan förklara hur dessa preferenser och intressen uppkommer.

Det tycks vara en central del av funktionen som ramverk för transnationella utmaningar inom ramen för EU att öka sitt inflytande inom unionen. Inom ramen för EU har V4-samarbetet betonat östutvidgning och vikten av det östliga partnerskapet i syfte att flytta tyngdpunkten i EU från 'väst' till 'centrum'. Genom att inkludera fler stater från öst i EU, exempelvis Albanien och Makedonien, skulle samarbetet troligtvis få fler allierade inom EU, särskilt eftersom att de har varit så pådrivande i utvidgningen. V4 skulle därmed få mer inflytande och stora stater som Frankrike, Tyskland, Italien och Spanien skulle behöva ta mer hänsyn till dem. Det skulle även stärka Polens roll som en av "the big six". Detta är ett rationellt och intressebaserat beteende, men SI isolerar inte detta beteende från den sociala omgivningen, utan uppfattar det som grundat i gemensam identitet och normer.

5.3. Slutsatser

Vår frågeställning var: "Hur har V4:s funktion påverkats av EU-inträde och hur kan detta förklaras?". EU-inträdet påverkade V4-samarbetets funktion genom att det gick från att vara ett "pre-accession instrument" mellan åren 1991-2004, till att ha en passiv fas med otydlig funktion 2004-2011, för att sedan bli till ett ramverk för transnationella utmaningar inom ramen för EU 2011-nutid. Denna förändring i funktion förklaras bäst i ljuset av den institutionella förändringen över hela tidsperioden. Vi tror som sagt att HI och SI är bra på att förklara olika delar av den institutionella förändringen. Funktionen vid grundandet av organisationen förklarar båda teorier på ett rimligt vis. Vi anser dock HI vara lämpligare som verktyg för att förklara funktionen som "pre-accession instrument" i kraft av dess rationalistiska grundantaganden. Funktionen som ramverk för transnationella utmaningar inom EU tycks förklaras bäst av olika teorier beroende på vilka utmaningar man syftar på: intresset för östutvidgning förklaras bäst ur ett rationalistiskt perspektiv, medan uppkomsten av preferenser kring att hålla migranter borta förklaras bäst av konstruktivistiska teorier.

Källförteckning

- Bendarzsevszkij, Anton, 2021. The Future Prospects of the V4. [Elektronisk]
<https://danubeinstitute.hu/hu/geopolitika/the-future-prospects-of-the-v4>. Hämtdatum:
2021-12-13.
- Braun, Mats, 2019. "Postfunctionalism, Identity and the Visegrad Group", *Journal of Common Market Studies*, vol. 58, no. 4, s. 925-940.
- Burchill, Scott, 2013. "Liberalism" i Burchill, Scott - Andrew Linklater (red.), *Theories of International Relations*. 5 uppl. Basingstoke: Palgrave Macmillan, s. 57-87.
- Börzel, Tanja A. - Wiener, Antje - Risse, Thomas, 2019. *European Integration Theory*. 3. uppl. Oxford University Press: Oxford
- Duro, Jozsef, 2016. "Becoming Mainstream? Euroscepticism Among Established Parties in V4 Countries", *Eurasian Journal of Social Sciences*, vol. 4, no. 4, s. 35-47.
- Cambridge Dictionary, 2021. [Elektronisk]
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/function>. Hämtdatum: 2021-12-20.
- CEFTA, 2021. *History of CEFTA*. [Elektronisk]:
<https://cefta.weebly.com/history.html>
- Cottey, Andrew, 2009. "Sub-regional Cooperation in Europe: An Assessment", *Bruges Regional Integration & Global Governance Paper*, 3/2009.
- Dangerfield, Martin, 2008. "The Visegrád Group in the Expanded European Union: From Preaccession to Postaccession Cooperation", *East European Politics and Societies*, Vol. 22, No. 3, s. 630-667.
- Dwan, Renata, 2000. "Subregional, Regional and Global Levels: Making the Connections" i Herolf, Gunilla (red.), *Subregional Cooperation and Integration in Europe*, Stockholm: Utrikespolitiska institutet, s. 81-100.
- Esaiasson, Peter - Gilljam, Mikael - Oscarsson, Henrik - Towns, Ann - Wängnerud, Lena, 2017. *Metodpraktikan*. 5:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Europaparlamentet, 2020. *Ungern och Polen: utvärdering av hur artikel 7-förfarandena fortskrider*. [Elektronisk]
<https://www.europarl.europa.eu/news/sv/agenda/briefing/2020-01-13/4/ungern-och-polen-utvardering-av-hur-artikel-7-forfarande-fortskrider>. Hämtdatum: 2021-12-18.

European Union, History of the European Union 2000-09, 2021. [Elektronisk]:
https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/2000-09_en
Hämtdatum: 2021-12-17

European Commission, 2004. *Romano Prodi President of the European Commission Accession Day Press conference Dublin Castle*. [Elektronisk]
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_04_221 Hämtdatum:
2021-12-30

Europeiska Rådet, 2016. *The Visegrad Group (V4)*. [Elektronisk]:
<https://www.consilium.europa.eu/sv/documents-publications/library/library-blog/posts/the-visegrad-group-v4/>

Garai, Nikolett, 2018. "Challenges faced by the Visegrad Group in the 'European Dimension' of Cooperation", *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs*, Vol. 27, No. 1-2, s. 24-42.

Gebhard, Carmen, 2013. "Sub-Regional Cooperation in Europe - Past, Present, Future", *AARMS - Academic and Applied Research in Military and Public Management Science*, Vol. 12, No. 1, s. 25-38.

Göllner, Ralf Thomas, 2017. *The Visegrád Group - A Rising Star Post-Brexit? Changing Distribution of Power in the European Council*. [Elektronisk]
<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/openps-2017-0001/html> Hämtdatum:
2021-12-15.

Inotai, András, 1998. *Correlations between European Integration and Sub-region cooperation: Theoretical Background, Experience and Policy Impact* i "Russian & East European Finance and Trade" vol.34 no.6. Abingdon: Taylor & Francis. [Elektronisk]:
<https://www.jstor.org/stable/27749460>

International Visegrad Fund, 1999. *Agreement concerning the establishment of the International Visegrad Fund*. [Elektronisk]:
https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads.mangoweb.org/shared-prod/visegradfund.org/uploads/2018/12/IVF_statute.pdf Hämtdatum: 2021-12-21

Porumbescu, Alexandra, 2018. "Sociological Institutionalism Arguments in Explaining EU Integration", *Sociology and Social Work Review*, International Society for projects in Education and Research, vol. 2, no. 2, 2. 17-24.

Saurugger, Sabine, 2014. *Theoretical approaches to European integration*. 1 uppl. Palgrave Macmillan: Basingstoke.

Schimmelfennig, Frank, 2012. "Zwischen Neo- und Postfunktionalismus: Die Integrationstheorien und die Eurokrise" i *Politische Vierteljahresschrift*, 2012, Vol. 53, No.3, s.394-413, Springer Verlag: Berlin [Elektronisk]:

<https://www.jstor.org/stable/pdf/24201881.pdf>

Tallberg, Jonas, 2021. *EU:s politiska system*. 8:e uppl. Lund: Studentlitteratur.

Think Visegrad, 2021. *About the think tank platform*. [Elektronisk]:

<https://think.visegradfund.org/> Hämtdatum: 2021-12-28

Végh, Zsuzanna, 2018. *From Pro-European Alliance to Eurosceptic Protest Group? The case of Visegrad Group*. [Elektronisk]

<https://www.sieps.se/en/publications/2018/from-pro-european-alliance-to-eurosceptic-protest-group-the-case-of-the-visegrad-group/>. Hämtdatum: 2021-12-13.

Visegrad Group, 1991. *Visegrad Declaration 1991*. [Elektronisk]:

<https://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations/visegrad-declaration-110412>

Hämtdatum: 2021-12-03

Visegrad Group, 1999. *Contents of Visegrad Cooperation 1999*. [Elektronisk]:

<https://www.visegradgroup.eu/cooperation/contents-of-visegrad-110412>

Hämtdatum: 2021-12-03

Visegrad Group, 1999-2017. *Annual Reports of the Visegrad Group's*

Presidencies. [Elektronisk]: <https://www.visegradgroup.eu/documents/annual-reports>

Hämtdatum: 2021-12-07

Visegrad Group, 2004. *Visegrad Declaration 2004 (Kroměříž Declaration)*. [Elektronisk]:

<https://www.visegradgroup.eu/documents/visegrad-declarations/visegrad-declaration-110412-1>

Hämtdatum: 2021-12-03

Visegrad Group, 2011. *Bratislava Declaration 2011*. [Elektronisk]:

<https://www.visegradgroup.eu/2011/the-bratislava>

Hämtdatum: 2021-12-03

Visegrad Group, 2021. [Elektronisk]:

<https://www.visegradgroup.eu/about/history>. Hämtdatum: 2021-12-03.

Višňovský, Radovan, 2021. *The Role of the Visegrad Group in European Integration*. [Elektronisk]

<https://cyberleninka.ru/article/n/the-role-of-the-visegrad-group-in-the-eu-integration>.

Hämtdatum: 2021-12-13.

Walsch, Christopher, 2014. "Visegrad Four in the European Union. An efficient regional cooperation scheme?", *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs*, Vol. 23, No. 1-2, s. 25-41.

Young, Nigel J., 2010. "Eastern European Revolutions of 1989" i "*The Oxford International Encyclopedia of Peace*" 2010, Oxford University Press:Oxford [Elektronisk]:
<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780195334685.001.0001/acref-9780195334685-e-205>